

DPN 6372

Title : सुप्रिय सार्थवाह कथा SUPRIYA SĀRTHABĀHA KATHĀ

Run. No. 7063

Cat. No.

Micro. No.

Subject Jataka Story

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 23 x 12

Folios 27

Lines (in a page) 7

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

शरद कसाः, थायमदु

Date: NS / SS / VS / KS

Ruler / place

Sharada Kasah

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Thaymadu.

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / one side yellow

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

किं भवतु दारकस्य नामाये दारकः प्रियसेतस्य सार्थवाहस्य पुत्रस्त भवंतु
दारकस्य नाम सुप्रिय इति ॥

गवां कतमयुक्तनपदेषु चानिकाः प्रिष्यति॥ यद्वयं तथा हि कं
 लीडं समुदातो मह॥ धर्मता चेष्टाषधमहानगत्रनिवासिना वधि
 जायस्यादिमि वृद्धाहगवन्ता गलुका माहवन्ति तथा हि कं लाधुं स
 मदानयति॥ वृद्धाहगवन्तं किं न पृच्छथ॥ इनासदा हि वृद्धाहगव
 न्ता इष्युसहान अक्रमावयं हगवन्तं पृच्छु॥ ममायि हवन्ता इनासदा
 हि वृद्धाहगवन्ता इष्युसहा अहमपि न अक्रामि हगवन्तं पृच्छु॥ य
 दि हदन्तानन्दस्यापि इनासदा वृद्धाहगवन्ता इष्युसहाः कथं हे दन्ता

नन्दजानीतः स्मृकादिभंगगवांगमिष्यतीति॥ निमिलनवाहव
 नः पत्रिकथया कथं निमिलनयादिभंगगवान्गुक्तमस्तु
 हिमूगानिषीदति॥ एवं निमिलनकथं पत्रिकथया कथं न प
 दानां वर्धं लायत॥ एवं पत्रिकथया॥ कृतामूखदन्तानन्दग
 वानिषीदति कथं न पदानां वर्धं लायत॥ मगधहिमू
 खदन्तानन्दगवानिषीदति माधकानां न पदानां वर्धं लायत
 ॥ अपि तु हवन्ताः श्वा दन्ता नूनां सावूद्रचायिकायां कथं न श्वा द

आनामिहयं नादकहयं न सिंहरयं न व्याघ्रहयं न दीपिकवर्ज
 पनचक्रहयं न चीनहयं न शुक्लकनकस्थानियाशहयं न मनुष्या
 मनुष्यहयं कालनचकालनचकालदिव्यानि नूपासिदन्तान्दि
 व्याः शब्दाः श्रुत्यन्त उदानाश्चावहायाः प्रह्लायन्त॥ आत्मव्याक
 चक्षानिचक्रयन्तः धर्मसंहागमिष्यसंहागमल्पावाधाचवूद्र
 चायिकाः श्रुथसंवहृलाः अवस्तीनिवासिनावशिक्तः श्रायूष्मन्
 आनन्दस्य हासितमहिनन्या नूमायायूष्मन्त आनन्दस्य पादो

मित्रसावन्दितात्कायासनात्प्रकान्तः॥ धर्मताखलूवद्वाहगव
 नाडीवनाधियनायापयनामहाकनूयासंवायमानाःपत्र
 नृगहृषहृताःकालनकालनध्वचानिकांचनक्तिनदीचानिका
 पर्वतचानिकांममभनचानिकांऊनपदचानिकांचनक्ति॥ अ
 स्मितार्थवृद्धाहगवानमगधयूऊनपदचानिकांचर्तुकामसुद
 वपचानिकांपचायित्वाजोयूषमनमानन्दमामनुयतस्म॥ ग
 र्जनन्दहिङ्गमाशाचयः॥ तःसफमदिवस्तथागतमगधयू

ऊनपदयूचानिकांचनिष्पत्तिथायूषाकमूत्सहृतथागतनसा
 र्जऊनपदचानिकांचर्तुःसचीवनकर्मकनास्ववहृदकस्यायूषाना
 नन्दाहगवतःप्रतिश्रुतिङ्गमाशाचयति॥ हगवानायूषाना
 ॥ तःसफममगधयूऊनपदयूचानिकांचनिष्पत्तिथायूषाक
 मूत्सहृतहगवतासाईमगधयूऊनपदयूचानिकांचर्तुःसचीव
 नकर्मकनाहु॥ अथहगवान्निङ्गमाशाचयतिङ्गमाशाचयतिङ्गमाशाचयति
 यस्तुतःसंवहृलेधवावर्त्तानिवासिहिर्बसिकुवाक्कथगृहप

तिरिः साईमगधषऊनपदयुचाविकांपकांतः॥ अथसंवहूला
 अ अवकीनिवासिनावधिकायनरुगवास्तुभापसंकाताउपसं
 कम्पलगवतः पादोभिजसावन्दित्वालगवतमिदमवाचत्॥ अ
 धिवासयतुअस्माकंरुगवान्नावच्च अवकीयावच्चयाजगृहमजा
 ननाचीवजपिधुपाजगयनासनज्ञानप्रत्ययहेषकपनिष्कायैः
 साईरिहसंधनाधिवासयति रुगवांसंवहूलाना अवकीनिवा
 सिनावधिकांरुहीरावनाथसंवहूलाः अवकीनिवासिनावधि

जालगवतस्सुहीरावनाधिवासनाविदित्वालगवताः निकात्य
 कानाः॥ अथसंप्रसिद्धवृद्धलगवतिअननाच अवकींअननाच
 याजगृहमजाननान्महत्पादव्याचोचसहसंप्रतिवसरुडाहीरुचोः
 नसहसंलगवतंसार्थपविहर्तोरिहसंधपूनस्कृतंइष्टुचपूनःप
 नस्पनंकथयति॥ गरुडलगवास अवकसंधः शयंसार्थमूवि
 ष्यामः॥ एनविचिन्तुसर्वऊवनऊवनप्रसूतायनसार्थः रुगवताः
 तिहिताः किमहवतः समालम्बं॥ चोनाकथयंति वयंस्माहंत

३
 चोनासा मृदवी चानास्माकं कृषिर्नवधिका नरो यः कं अनना
 पक्रमधकीविका कल्पयामः ॥ गुरु उरुगवांसः अवकसंघः ॥ अयं
 सार्थं मृषिष्यामः ॥ रगवानाह ॥ ममेव सार्थः सनिधितः ॥ मृषिषु
 सकलसार्थस्य पविगाधय्यस्वर्धं गृहीध्वंतथा हवत्विति चो न
 सहसंघसति हतमसिं सार्थं यउपासकावधिऊरुः कृत्स्नस्य सा
 र्थस्य मूल्यगधय्य चोनां निवदितं ॥ यकि मता नि सहसा धिच
 ति तत्तत्तु वां चोनां सार्थं निक्षिपार्थं रगवतानि धनं दर्भितं त

३
 तत्तु न चो न सहसंघसार्थं मूल्यप्रमाधस्वर्धं गृहीतमवजिघृक्षुवा
 न्हितमव रगवता सार्थं चो न सहसा व्यतिभाकितः ॥ अनूपर्वध
 रगवात्राऊ गृहमनूपाकः ॥ पुनः अपि रगवान् सार्थं पवित्रता हि
 संघपूजस्कृता वाऊ गृहाका वंसी संप्रति स्मृतः ॥ तथेव चो न सह
 समका भत्सार्थं निक्षिपतः ॥ नुवं धिचि च वृष्य च्छवा वा न्क्षी न
 सहसंघसादागे मनगमनन सार्थः पवित्रातः ॥ मूल्यं चानूपदे
 रं सफ मरुवानं रगवान् सार्थं न्हिता हि संघपूजस्कृतः ॥ अ

वस्त्रां राजगृहं संप्रतिष्ठः ॥ अडाकी यो वसहं बुद्धगवन्तं सार्थवि
 न्हितं हि क्रुसंघपनिवृत्तं दृष्ट्वा च पुनः परमं संलज्जयति ॥ हगवा
 न्गकृत्तु हि क्रुसंघमधिष्णामः ॥ तत्कस्य हता ॥ अथाहि हगवान्स्व
 र्धपदं ॥ तूत्का सर्वजवनप्रधाविता हि क्रुन्मसिदुमावद्धाः ॥ हग
 वता चाहिहिता वत्साममेत आवकां श्रेयाः कथयति ॥ जानास्य
 वरुगवन्वयं यो वा अरुवी च नानास्माकं कृषिनवाधिका नलोभ
 म् ॥ जननवयं जीविकां कल्पयामः ॥ तदा हगवता यो नाक्षं महा

निधानं दर्शितं मवं चाकावत्साया वदा फंधनं गृहीधुतितकनचोय
 सहप्रधतस्यान्महानिधानाया वदा फंधनं स्वर्धमादरुमवभिष्टुतं वा
 कर्हिता ॥ अथ हगवांस्त्वोयसहसं यावदा फंधनं न संतर्पयित्वा तता
 १ नव्वर्धनाजगृहमनूपा फस्तकसं यो यो नाक्षं वृद्धि नूत्यन्ता या
 काचिदस्माकं श्री सोतागपसंपत्सर्वा सो वृद्धं हगवंतमागम्य यन्वव
 यं हगवंतं सभावकसंघमस्मिन्प्रदग्गुजयमळ्ति ॥ अजान्तव
 नास्मि किंचि वृद्धानां हगवतां महाका नूनि का धमकन जाध

८

मकवीनाममद्यवादिनाममथविपग्नाविहानिधंविधद
मथवस्तुकमलानाचतुर्गृहिपादचनधतत्वसुप्रतिष्ठितानाचतु
आयालीर्धनानाचतुर्गृहसंग्रहवस्तुषूदीर्घनाजकपनिचयानांदम
वलवलिनाचतुर्वेभानयविभाजनामदानार्थहसम्पत्किंहु
नादनदिनापक्षविप्रहीधनानापक्षेस्कन्धविमाचकानाप
क्षेगतिसमतिक्रानानांयजयतनरुदकानांसेधातताविहानि
धंयघानमितापनिपूर्हयसमसांस्फवाध्वकृत्समाधानांस्

८

फसमाविपनिष्काचदायकायकानांजायाष्टाक्रमार्गदभिकानां
आर्यमार्गपूरुलनायकानांनवानपूर्वसमापलिकमलानांन
वसंथाऊनकानांदभुदिभक्विपूर्हयसमसांदमभनवभवर्हिप
तिविमिश्रानांविःनाउक्तिर्दिवसस्यसक्तत्वानाविदिवसनवूद्र
चरुषालोकंयन्ति॥कस्यानवनायितानिकमलसूलान्यवना
पयामिकस्यावनायितानिविवर्जयानिकःकुरुषाफःकःसंक
टपाफःकःसंवाधपाफःकःकुरुसंकटसंवाधपाफःककुरुसं

कटसंवाधात्पनिमाचयामि॥काशपायनिम्नःकाशपायप्रवहः
 काशपायप्रागुक्तःकमहमयाद्युक्ताप्यस्वर्गमाकुलचप्रतिष्ठा
 पयामि.कस्यकामूपंकमिमग्नस्पहृष्टाद्यामनूपयकामि॥
 कस्यवृक्षात्सादविहृषितंलाकंसहलीकनामिकर्मायधनविन
 हितमार्यधनेभ्यर्थाधिपत्यप्रतिष्ठापययं.काहीयत.कावर्द्धन
 ज्ञप्यवातिकमदलासागनामकनालयः॥ननुवेनयवत्मानां
 .वृक्षावलानतिकमत्॥यथाहिमातापियमकपूज.कंस्रवक्र

तत्रऊर्ध्वनिचास्यकीवितं॥तथैववेनयजनंनथागतकवऊर्ध्व
 ऊर्ध्वनिचास्यसंगतिं॥सर्वहसन्नाननिवासिनीहिकानूधधनूर्ध्व
 गयत्यखित्ना॥वेनयवत्साहवदःखनशावत्सापुथशानिववत्स
 लगेः॥तथाहगवांस्रवांशोवाधंवेनयकालमपक्रजाऊगृ
 हादनपूर्वधहिगृगधपनिहृताहिगृगधपूजस्तृतादाकादानप
 निवातःभातः॥नपनिवातः॥चन्दनःचन्दनपनिवातः॥मू
 कामूकपनिवातः॥आश्वस्तुआश्वस्तुपनिवातः॥पूर्ववयाव

नमो कनूधयासमन्वागतः सांभलाद्वीमनूपाफः॥ अडाकीरु
 न्मैनसहस्रं वृद्धं गवन्तं स आ वक संयं द्वा दवगच्छन् दृष्ट्वा च पु
 नश्चिलान्यतिपसाद्यथ नरगवांस्तुनापसंक्रान्ता उपसंक्रम्य ग
 वतः पादयानि पत्युगवन्तमिदमवाच॥ अथिवासयतु अस्माकं
 गवांश्चान्तर्गृह्णतु नसां हि हिंस्रं संयनाधिवासयति गवांस्तु
 स्य चो न सहस्रं स्पृष्ट्वा हावन॥ अथ चो न सहस्रं गवतस्तीक्ष्ण
 धनाधिवासनां विदित्वा गवताः शक्तिकस्युक्ता नः॥ अथ चो

न सहस्रं तां मववाजिंश्चिप्राधीतं खादनीयं ताजनीयं समुदानी
 यकाल्यमवाच्छायासनानि पृष्ट्वा दकमधीं पतिष्ठाप्य गव
 तां दूतं न कात्रमात्रोचयति समयौ ह दत्तं सङ्गृह्य कं यस्यां नीरुग
 वन्कालं मन्यते॥ अथ गवान्पूर्वां क्रानिवास्य पादुर्वी वनमादा
 यतिरुगधपनिष्ठगतिरुसंघपूजस्तुताय नरस्य चो न सहस्रं स्पृ
 ष्ट्वा हि न सास्तुनापसंक्रान्तः॥ अथ चो न सहस्रं वृद्धं प्रमूखं स्पृ
 ष्ट्वा हि संघस्य चन्दनादकं नपादोषकालयामास॥ अथ गवां प

जालितपाणिपादः पूजस्मात्तुल्यसंघस्य परस्परं वासननिघर्षं
 वृद्धपमुरं हि संघविदित्वा भुवि नापधातुनखादनीयतां रुनी
 यनस्वहस्तं सतर्प्य संपवार्य रगवक्तुं कुरुवक्तुं विदित्वा धीमहस्त
 मपनीतपां नीवक्तुं न्यासनानि गृहीत्वा रगवक्तुः पूजस्मान्निष
 र्णधर्मश्रवणाय ॥ अथ रगवक्तुं यां माशयान् मयं विदित्वा
 धातुपक्रान्तिश्च सत्त्वातादृगीधर्मदमना कृतायां भुत्वा तनवी
 नसहस्रं धातुस्मिन्नवासननिघर्षेन विंशतिभिस्त्रयसंमूकतः

सत्कायदृष्टिर्लंघनवक्तुं हिताः आकापलिरुलंसा जालकं ॥
 दृष्टसत्त्वाश्च कथयन्ति ॥ इदमस्माकं हृदयं न माशकृतं न पि जान
 नास्मिन् दवता हिर्न पूर्वप्रतेर्न अमधवास्तु सेर्न धेर्न स्वकृवन्धुवरोध
 यदस्मा हिर्गवक्तुं कल्याणमिष्टमागमा उद्धृता नय कतिर्यं कृतं
 तः पादः प्रतियुपिता दवमनूष्यत्यः पर्यनीकृतः ॥ संसान उद्धृतिता
 नूधिना मुसमूडा उलीर्णं मुसागनालं धितस्मि पर्वतालहमाव
 यं हृदयं स्वारया तधर्मविनयप्रवक्तुं संपदं हि कृता वंचयमा

१२

वयंरुगवताः शक्तिं वक्ष्ये न तांरुगवता वाक्स्वनधाहिहिताः
 ॥ न तां वत्साः च न तां वक्ष्ये न तां वत्सा मरुगवता मूढाः संवत्सरा
 धातुकवीर्यागमः समताष्टका चैनामाका गपाधितल समचीरु
 वासी चन्दन कल्या विद्या विदानीता धुका गविद्या विहः प्रति सं
 वित्या फाह वलाहता हस्तकानप नाभूवाः सदापन्ना धां दवा
 नां पूष्मा मान्या अहिवाया अमं वलाः ॥ हिजवः संगयजाताः सर्व
 संगयकुला नंबुद्रंरुगवतां यपदुः ॥ पम्पहदंरुगवताः दंचो न

१२

सहसं सफवा नंधन संतर्पयित्वा शक्तं निष्ठः नृकृत्रया गऊ म
 निर्वाहं पतिष्ठापितं ॥ रुगवानाह ॥ न हिजव न हि यथा तीतप्य
 धनिमयाः स्येव चो न सहसु ससका अदन कलाधु सहसुः सार्थं
 निष्ठितः न च गकिता संतर्पयितुं न तामया न के ईष्क न भत स
 हसं ईवम नृष्य रूपाणां भक्तवक्त्रा येन पिद्वधिगमां वदन दीप
 यातां वर्ष गतन साधियित्वा न तदव चो न सहसु मान सक्तस्त्राजां
 वृद्धीपः सुवर्ध न ऊत वेदुर्य स्रुटिका येन हविर्भवे मना न भमि

तेष्वपकवधविशेषः संतर्पयित्वा दग्धः कुमलेः कर्मयथेः प्र
 तिष्ठापितस्तु कृतः ॥ ततः पूर्ववत् कृत्वा शीतं ध्वनिं नृस्मिन्नवजां वृ
 दीपवाजाधस्यां नगर्यवस्तु दत्त्वा नामनाजायां संकाययति स्म ॥
 मद्रकं कर्म कर्मसहितं कर्म कीर्तयन् नमनूय कर्म प्रभातक
 लिकतहस्तिम्बुमनस्कन इति कृत्वा गगनपिप्यामि चैक
 पुत्रकमिव वा संकाययति ॥ ततः खलु समयनवाजधस्यां प्रिय
 मना नामसार्थवाहः प्रतिवसति ॥ आद्या महाधना महाहृष्ट

वेधवधधनपुतिस्पृष्टं नमस्तु भक्तुलात्कलप्रमानीतं सतया
 सांज्ञकी उक्तं नमस्तु पत्रिचानयति ॥ अथान्यतम उद्यानपूथमहम
 ख्यः सत्वाः न्यतमस्मात्प्रधीना इव निकाञ्चत्वा तस्याः प्रजापत्याः कृ
 त्तिमवकांतः ॥ पक्षवधोयाधर्माः हे कठपल्लिनः जानीयमाह्वय
 मकतमपक्षत्रकं पूयं जानाति कालं जानाति महुं जानाति गर्ह
 मवकांतं जानाति यस्याः सका भानुगर्भावका मतिः तं जानाति दा
 त्रकं जानाति दानिकां जानाति सूचयन् कारुवति दहि संकुजिनि

श्रित्यतिष्ठति स च दानिका हवति वामं कुजिनि श्रित्यतिष्ठति सा
 रुमना आरुमना स्वामिनम् नाचयति दिव्यार्यपूजवर्द्धस्वापन्न
 सत्वास्मि संवत्सा यथा च भदजिघं कुजिनि श्रित्यतिष्ठति नियतं
 दानं कारुविषयति शोऽप्यारुमना आरुमना उदानमूदानयति ॥ अ
 थवा हं चित्रकालाहिलपितं पूजमूर्खं यं यं ज्ञाता मस्यान्नावजातः
 कृत्वा निभकूर्यात्तु तः प्रकृतं नद्या यं प्रकृतं कूलवंशम
 चित्रसिद्धिकः स्यात्कंचात्पत्नीतं कालगतानामृदिभ्यश्चानानिद

त्वापृथानि कृतानाम्नादक्रिधामादिदिदंतयार्यवत्तापपन्नया
 र्गकृता यनूगकृत्विति ॥ आपन्नसत्वां चेनां विदित्वा उपनिषासाद
 कलगता मयलितं धात्रयति ॥ उष्ण उष्णपकनृक्षः शीत शीतापक
 नृक्षे वेद्यपरूपे नाहात्रे नाति शीते नात्यधुनाति कितिके नात्यधुना
 लवधे नाति मधुने नाति कटुकं नाति कषायं कृत्वा मूलवधमधु
 यकटुकषायविवर्जितं नाहात्रे नाहात्रे नाहात्रे नाहात्रे नाहात्रे
 नसमिचनन्दनवनचानिधां मक्षं मक्षं पीयूषं मवतन्तीम

१५

धनिमाहमिन्नचास्मात्किंचिदमनाह गच्छवधंयावदवगर्ह
 स्पनिपाकायसाधुनांवानवानां वामासामत्यान्यसूतादानका
 जातः॥ अहिर्नृपादर्भनीयः प्रासादिकाशेनः कनकवर्धः कृष्ण
 काचभिनाः प्रलंबवारुः विस्तीर्णललाटः सुकृत्कृत्तुना आदृष्ट
 कठिनग्रीवा महानानवलकृत्सुखतयः संगम्यसमागम्यती।
 शिखकान्यकविं भक्तिवाणिदिवसानितस्य जातस्य जातमहं
 कृत्वानामध्यं वादह्यपयति॥ किं वदुदानकस्य नामा यं दान

१५

कः प्रियसूनस्य सार्थवाहस्य पूजकृत् वंदुदानकस्य नामसुप्रिय।
 ॐ ति॥ सुप्रियादानकाः शृणु धात्रीस्य उपनयनादासां कीनधात्री
 सांदासां मत्सधात्री दासां मलधात्री सां कीर्तनिकासां साः शृणु
 धात्रीहि नृनीयकवर्द्धन कीनधदध्वानवनीकनसर्पिषाः सर्पिम
 धुनाये स्वाकृफारुफेन्यकनधविश्वेनायवर्द्धन ऊदसुमिव
 पंकजं यदा महामं सल्लसु। दालिप्यामपन्यसुः संख्यायामूदाया
 मूदायन्या सनिऊपहस्तिपनीजाया मग्धपनीजायां जलपनी

93

जायां दानूपनि जायां वक्रपत्री जायां पूनूपत्री जायां स्त्रीपत्री जा
 यां नानापत्रपत्री जासूपर्यवदातः सर्वभक्षुहः सर्वकलाहिरुः स
 र्वभिल्लहः सर्वरुतनूतहः सर्वगतिगतिहः उघटकावाचकः
 पधितः पदपचानः पनमनीहनिमित्तवृद्धिः संवत्सराग्नि कल्प
 मिव ह्यमनसयानितानि नाहं जडियाः शंभूद्वीहिषिकानां जन
 यदेभ्यः स्मामावीर्यमनूपापां महानं पृथिवीमधुलमहिनि
 र्जित्वा ध्वावसतां पृथक्कृतवन्ति गित्यस्तान् कर्मस्थानानि ॥ १

93

यथा॥ हस्ति गीवां यामद्वपृष्टं नथत्स नधनृष्यपयाननिर्पाक्षः ३३
अयहनामवगहं यतयमृष्टिवधपदवधनवधमवधवधः ३४
धवधममवधवधवधपहानिनायां पक्षमूला नपूकनावी संवृत्तः ॥ ३५
मनावेधानतावत्पुत्रस्य नामनिर्गच्छति यावत्पिताधियक्षः ॥ ३६
थापनधसमयनप्रियमनः सार्थवाहः ग्लानीरुतः समूलगधुप
पृष्णरुलहस्यं नृपस्त्रीयमाना हीयतु वा सर्वजया नानि
चयाः पतवानास्ममूक्याः संयागाविप्रयागा नामवधा न

ॐ जीवितमिति॥ सकालधर्मसंयुक्तः कालगतप्रियमनसार्थ
 वाहवस्तदनुकामिनाहासप्रियामहासार्थवाहत्वं शिषिक
 :॥ ननसार्थवाहत्वं ननः यमवन्पामहासतिस्तत्कृता सर्वसत्त्वा
 मया धननसंतर्पयितव्या॥ अल्पः च दयंवहवश्च याचका कृता
 श्लेषेन हाहिकृद्वनं पत्रिजयं पर्यादानं गतं॥ अथ सप्रियामहासा
 र्थवाहः सलजयति॥ अल्पः च दयंवहवश्च याचका कृता श्लेषेन
 हाहिकृद्वनं पत्रिजयं पर्यादानं गतं॥ यच्च हं सामुद्र्या नपात्रं समू

दानीयमहासमुद्रमवतनयं धनहानिकाः॥ नतः सप्रियामहासार्थ
 वाहः सामुद्र्या नपात्रं समूदानीयः पश्चमात्रेर्वशिक्तः सार्द्धं महा
 समुद्रमवतीर्णः॥ नतः नपूर्वधनत्रदीपंगत्वा नत्रसंगहं कृत्वा
 स्वकिङ्कमात्मा महासमुद्रादुलीर्य सलज्जेर्वहिजेर्लाघुमावाप्य वा
 जाधस्याहिमुखः संप्रसिक्तः॥ अटवीका नानमध्यगतश्चैनसह
 मुधसादितकृतकश्चोनामृषिकुक्तामाः सर्वजवधप्रसूताः सप्रिय
 धावसार्थवाहधावलाक्काहिहिनाः॥ किमतहृदकः समाचञ्च॥

चोनाः कथयति॥ सार्थवाहत्वमकः स्वस्तिज्जमाणां गच्छावभिष्टुं
 सार्थमृषिस्यामः॥ सार्थवाहः कथयति॥ ममेष्टु गवन्तः सार्थः
 सन्निधितानाहं निरुवन्तामृषिभूमवमृकाश्चोनाः कथयति॥
 वयं स्याम सार्थवाहचोनाश्च वीचनानास्माकं कृषिर्वाधिका नृभ्यो
 न कामननवयं जीविकां कल्पयामः॥ तेषां सुप्रियः सार्थवाहः
 कथयति॥ सार्थस्य मूल्यं हवन्ता गन्धतामहं मघा मर्धं मूल्यं दास्या
 मीति॥ नरकं वधिरुः पचस्व न मूल्यं गद्यित्वा चोनां निवदय

कि॥ ॐ यन्निभानि सहसा विचरति॥ नरः सुप्रिय सार्थवाहधरा
 धुनिष्ठयार्थं त्वं दवमनूपदरुश्चो नमस्काभा सार्थः पविशतः॥ न
 वंदिः जिह्वतुः पक्ष्मद्वाना नक्षत्रवचो नमस्काभा सुप्रि
 य सार्थवाहन सार्थः पविशतः मूल्यं चानूपदरुं न्यावत्सफमं तु
 वाचां सुप्रियः सार्थवाहसमूहमवतीर्णं कुरुः संसिद्धयानपाश
 स्थागताः शतवीकाना नमस्काभा गतः॥ ननेव चो नमस्काभा सादि
 तः॥ नरकं चोनामृषिभूमकामाः सर्वज्जवनपमृताः सुप्रिय सार्थवाह

१८

थवाहनावलाक्काहिहिनाः सपियाः हंरुदन्तः सार्थवाहः चोनाकथ
 यंति॥ जानास्यवमहासार्थवाहः वयं चोनामृदवी श्वानास्माकं क
 पिर्नवाधिकं नभेऽक्रमननवयं जीविकां कल्पयामः॥ नतः स
 पियसार्थवाहनपूविकां प्रतिहामनुस्मृत्यहृष्टप्रतिहं नतस्य
 चोवसहसुस्यलधुमनूपदलं सपियामहासार्थवाहः संलज्ज
 यन्ति॥ ॐ मचोनालसंतप्रमर्थजातसनिचयंकुर्वन्ति मया च
 महती प्रतिहस्तकृता सर्वसत्त्वाधननमया संतर्पयितव्याः ॥ ॐ

१८

॥ साहमिमं चोवसहसुं नमः क्रामिधनन संतर्पयितुं॥ कथं पुनः स
 र्वसत्त्वाधनन संतर्पयिष्यामीति चिन्तापशमिद्वमवका नः॥ अ
 थ नस्य महात्मन उदात्तपूथ महंगात्वा सोदात्तचतुसात्पन्नस्य स
 र्वसत्त्वमनात्तथपयिपूवकस्य ताकहिना र्थमत्पूवकस्यान्यतना
 महंगात्वादवता उपसंकम्पसमास्वा सयति॥ मात्वं सार्थवाहस्व
 दमापयस्य विद्विष्यति केपति धिनि ति॥ अस्ति खलु महासार्थ
 वाहास्मिन्नेव कं वृदीपवदनदीयानाममहापुरुनः अमनूष्या

वचनितमहं भाग्यमनूष्याधिष्ठितः सन्निकस्मिं वदन् दीपयध
 नानिवत्तानि सर्वसत्त्वविचिनुमना यथपविपूत्रकानि यदि म
 हासार्थवाहा वदन् दीपयाज्ञासाधयदवमिमां महतीं प्रतिसिं प्र
 तिनिसूत्रकं यं हि महाप्रतिष्ठा गवक्त्रादीनामपि दुस्तना
 प्राग्वमनूष्यतस्तस्य सूक्तासादवना नृवा नहि तान च गकिता
 स्पृष्टियममहासार्थवाहनसादवना प्रष्टुं कन च स्याद्विभिवद
 च दीपः कथं वा नृगमनं ॥ अथ स्पृष्टियमसार्थवाहस्य स

नापानीयं सवत्सु गुरुदत्तं गौर्यं न सफ जाच नदीः समतिक्रम्य शिंभं
 कूर्तामपर्वतः शिंभं कोपर्वतं शिंभं कवा नाम कथं कासी ज्ञाः सूनी ज्ञा
 स्तुतस्तुत पूनूषयतामपटवैयुपा मेः पादो वक्षः शतिक्रमितव्यं शि
 भं कपर्वतं मतिक्रम्य शिंभं कूर्तामनदी शिंभं कवा नाम कथं कासी ज्ञा
 अष्टादश गुला उदकं शतं गतास्तिष्ठति नृगं न पूनूषयतामाल्ललि
 रुलकेः प्रववक्षः शतिक्रमितव्यं मसृभतापानीयं सचत्पतति तथै
 वानयनव्यसनमापयत यथा शिंभं कः पर्वतं नृवं शिंभं क कानाम

नदी जुवेमयस्कीलः पर्वताः यस्कीलानामनदी अयस्कीलानदी मति
 क्रम्य अष्टादभवका नाम पर्वत उक्तिः सर्वतः संहाराधानक
 अस्मिन्नकिञ्चिन्निस्तनयमन्युत्तजाग्रादृजमधिनृकगनव्यं॥
 अष्टादभवक पर्वत मतिक्रम्य अष्टादभवकिका मनदी ग्राहम
 कनाकलासंज्ञलाचनवृषपाभंवध्वाश्रितिक्रम्य सचत्पतति अ
 यनव्यसनमापयत्॥ अष्टादभवकिका नदी मतिक्रम्य अष्टा नाम
 पर्वतः अश्रुः पर्वता मृदुर्द्विगाराधानक अथनचास्पति किन्निस्तन

धंतद्रायस्कीलानां कायातिक्रमिक्रम्य अश्रु पर्वत मतिक्रम्य अश्रु
 नामनदी ग्राहम कनाकलासंज्ञलावसानदी नववृषपाभंवध्वाश्रित
 क्रमिक्रम्य॥ सचत्पतत्यनयनव्यसनमापयती अश्रु नदी मतिक्र
 म्यधूमनशा नाम पर्वतः धूमायत संधूमायत यनखलूनधूमन
 गुगावायजि एवास्पृभं पंक्तीलमापयत्॥ धूमनशः पर्वतः उ
 क्तिगामला प्रपाता रधानक अथननपूनुषध गुहापर्यधिक
 व्यागुहा समचिषात नागगुहाधानमोषधिवलनमकुवलना

२९

चमाकव्यं॥ साचखलुगहाभाविषयविपूर्वतिष्ठतिखल्वा
 भाविषादृष्टिविषाअपिस्मभविषा.अपिधूमनउस्पर्वतस्थाप
 विष्टान्महदूदकपल्वलतस्मिन्नुदकपल्वलमहस्पभजिला
 नावीर्यवलभात्यायगुहा॥ तस्यांगुहायां संजीवनीनामोषधीका
 तिनसूत्रमभिर्दीपप्रतापःतामोषधीगृहीत्वासभीर्षपादःसमा
 लपतांचोषधीगृहीत्वागुहाप्रवष्टव्याओषधिवलनमनुवलन
 मनुवलनओषधिप्रतावत्वाच्चआभीविषाःकायनकुमिष्यन्सह

२९

हिरुस्मात्पर्वतानिस्सन्नंतविष्यति॥धूमनउस्पर्वतमतिक्रम्यसफा
 भाविषपर्वताः॥ओषधिवलनमनुवलनचससफाभाविषपर्वत
 अतिक्रमिन्व्याः॥सफाभाविषपर्वतानतिक्रम्यसफाभाविषन
 यस्कोरुगंधनामरुजभाविषा.रुजतनपूनुषतमान्सापगीमृन्वे
 पितव्यातासामाभाविषनदीनांतीनआल्मलीवनंरुतआल्मली
 रुलकैःप्लवंवधमान्सापभात्मानमाकायाधिशब्दव्यं॥ततस्त
 आभीविषामान्यगन्धनापानात्पानंगमिष्यति॥सफाभाविष

३०

मतिक्रम्य महान्सावदातः पर्वतः उच्चश्च पृथुहीतश्च साश्विनाद्य
 व्याकृत्य कसिमहान्तं सोवर्धतमि पृथिवीप्रदं मं पुष्पकूलश्च
 यावज्जापत्माहितं नाहिकोजनपदां मया श्रुमांश्च सुहिजांश्च
 कीर्त्तयन् रुजनमनूषाश्च नाहितकश्च महानगवं दामयाज
 विस्तृतं सफप्राकानपविजिफं द्वाषष्टि द्वावापत्माहितं हवन
 भगसहस्रविनाजितं सुवित्कन आवीथी चत्वारं भृङ्गान् कका
 कनापद्यो वा वल्लिकी महति स्थावकैः आताहिना मे श्वगीत

३०

धनित्तिन नृपवत्प्रयागं नानापथसमृद्धं निगुपमदित ऊनोय संकु
 लं विदम आपदुसह आसनसहापू किनिधी संपन्नं कादम्बहं सका
 वधुवचक्रवाकापत्माहितं नशकं नाहितक महानाजाध्वितं महापू
 न्रववतिकृति सवितं यशुमया सार्थवाहः प्रतियसंति ॥ जूतिनूपाद
 भं नीयः प्रसादिकः पशुना व्यक्ता मधवी आद्या महाधना महाता
 लाविस्तीर्त्त विभालपविग्रहावे श्ववधनसमृद्धिना वै श्ववधप्रतिष्ठा
 र्द्वादीपा नृवदीपगमनविधिः महासमृद्धयानपाययायी सतवद

नदीपमहापरुनस्य प्रवृत्तिमाख्यास्यति निमित्तानि च दर्शयिष्यति
 यथा जज्ञे विधि मनुष्यास्यति न च खदमापस्य भ॥ नुवं सार्थं वाहः प
 चमदृष्टकचकाचकः मांसमनुमलयन् न सट्भीं दृष्टं प्रति हंति क
 विष्यसिद्धं यंच महाप्रतिज्ञा भक्तवृक्षादीनामपि दृष्ट्वा प्राणवम
 नृष्यतानामिच्छा सा दवतातनुवांतर्हिता॥ अथ सूत्रियः सार्थं
 वाहसूत्रा प्रतिवृद्धा दवतावचनं श्रुत्वा पवनमविभयमापन्नश्चित्तय
 तिनूनं मनया दवतयाश्नकेयवं विधेः पवनमवदृष्टकचमतसहस्रं

वद नदीपयाशासाधितपूर्वाहविष्यति॥ यदि तावत्साधिता दृष्टकचका
 चिकाः यंदवता॥ अथ साधमाना दृष्ट्वा पवनमदृष्टकचकास्तमनुष्या
 येन न के दृष्टकचमतसहस्रं वद नदीपयाशासाधिता॥ अतिदृष्टकचं चेत्तद
 स्यातिः कवलीयं॥ अथ वायय्यहं लाकहितार्थं प्रतिपद्यं सरुलाम
 पविभमः स्यात्थानके दृष्टकचमतसहस्रं वद नदीपमहापरुनयाशा
 साधयामि पन्नलाकान् ग्रहं कविष्यामि त्रिपिमनूष्यायेन न के दृष्टक
 चमतसहस्रं वद नदीपयाशासाधितपूर्वाहमपिमनूष्यकैः साधिता

कस्मादहनसाधयिष्यामी॥ एतन्विचिन्त्यस्यपिथामहासार्थवाहादृष्ट
प्रतिहीदृष्टवीर्यपनाक्रमः॥ अतिऊफात्साहजद्वयपूषविपाकम
हमाख्यालाकहितार्थमसूयकः॥ यथापदिष्टाहमस्मृतिपत्रिगृही
ताः दृष्टप्रतिज्ञासमन्वस्यमहताविर्यवलनेकाकीज्जिगीयव्यव
साथायत्थापदिष्टानिपक्षकवदीपमतानिसमतिक्रामति॥ सफ
महापर्वतासफमहानयाविर्यवसर्वासि संकटानि यथाकन
विधिनामूलकन्दहलाहागुलवतिरुलकवधाप्रतिपूर्णादा

दमतिर्वर्धनाहीतकं महानगनमनूपाफः उयानेस्तित्वाऽन्यनमंपू
नूषमामनुयतकश्चिन्तापूषज्जिगीहितकं महामगत्रमथाना
मसार्थवाहंप्रतिवसति॥ सनुवमाह॥ अतिऊफाः पूषकिंतर्हिमहाव्या
धिनायकः स्तानभतदियतः यरुनेवावाधंकाचकविष्यामीति॥ अथ
सूयस्यमहासार्थवाहस्येतदहवतु॥ माहवमथामहासार्थवाहाऽह
सूनुवकालंकुर्यात्॥ कामव्यपदमंकविष्यतिनस्यवदवदीपमहा
पतनस्यगमनायतिविदितात्त्वचिंतयनमयस्यसार्थवाहस्यनि

वंगनं नोपसंक्रान्तः सदाच निवार्य न लल्लु प्रवभं महासार्थवाह
 दर्भनाय॥ धर्मनाखलूकमलावाधिसत्वात् पूरुषभिल्यस्तानकर्म
 स्तानेषु॥ तन्नावेयसंज्ञापापयित्वा प्रविष्टः॥ अडाजीनसुप्रियामहासा
 र्थवाहः अविष्टाधायषुविदितवृत्तानामपः सार्थवाहवर्षिर्मासेः
 कालंकविष्मतीतिविदित्वा सुप्रियामहासार्थवाहः अधीत्यवेयमना
 निस्वयमवमूलगधुपुपूष्यरुल्लेषकान् नलामिकानि व्यपदि
 शतिसव्याधिव्युपमसार्थपत्रं च नंतापयति चिदाजवव्यञ्जिनपदा

हिधानेः भक्तुवदातिः कथातिर्नानाभूतिमना तथाप्यायिकातिः सं
 चर्यति दक्रदाजित्वा चानुर्यमाधूर्यपतमपस्तानकर्मतिस्तुष्टु
 वपितचतस्कागोवदगधुष्यत॥ तन्नामयस्य सार्थवाहस्य ऊमशीय
 तचंचात्स्यापनीयतचंचसहाशनप्रतिलग्न्या॥ अथमपामहासार्थः
 प्रतिलग्नसंरुः सुप्रियमहासार्थवाहमिदंमवाचत॥ कृताहगवान्
 शनविहानसंपन्नः अतिनूपादर्भनीयः प्रासादिकः पशुनावका
 मधावीपद्रुपचावः सर्वभक्तुः सर्वभक्तुविभावदः सर्वकलाति

ॐ सर्वरुतनूः ॐ कितः किंजात्याहवान्किंलातः कनवाकावरे
 नवामनूषावचचितंदगमत्यागतः ॥ चवमूकः सुप्रियः सार्थवाहः
 कथयति ॥ साधुसाधुमहासार्थवाहकालसस्मिमहासार्थवाहन
 जातिकूलगात्रागमनप्रयाजनं पृष्टुः ॥ अथ सुप्रियामहासार्थवा
 हामयाय सार्थवाहाय जातिकूलगात्रागमनप्रयाजनं विस्तृतं
 आचयति स्म ॥ पंचवेनं विस्तृपयति सार्थवाहानूतावादहं वेदव
 क्षीपमहापुरुनंपरं यमवमहं स्यात्पुनर्पुनर्मनात्रथाविस्ती

ॐ हृष्टप्रतीहः सर्वसत्त्वमनात्रथपुनर्पुनः ॥ अथ मया सार्थवाहः सु
 प्रियस्वमहासार्थवाहस्याग्रतः पूर्वपनहितार्थमसूयतां हृष्टप्रतिहं
 अत्तापनमविस्मयजाता निमिषदृष्टिः सुचिन्ति ॥ नो क्व सुप्रियं म
 हासार्थवाहमिदमवाचत ॥ तनूराश्रतवान्धर्मकामश्चाश्वर्यममानु
 षपनाक्रमनष्पामिथानामहवान्तांबूक्षीपादवमनूषावचचितं पर्व
 तसमृद्धनयाह्वयं कृतं रागतः ॥ यशमनूषाः प्रलयंगच्छंति प्रागा
 चमनूषाः दवंतहवन्तं पश्चामिदवान्यतमं वामनूषावगधाविशं नत

किञ्चिद्भूतमसाध्वंवा॥अपित्वहंमहाबाधिनागकाममूर्ध्वर्तवांश्चाया
 ताःपिउकातवता॥र्थपनहितार्थमत्पूयतस्यात्मपविस्त्रागमपिनकुर्या
 रुनहिवत्सजिप्रंमरुलपातंसमदानयसंवन्चात्रापय॥यदावयोर्याश
 नयंतविष्णुनीत्यवसार्थवाहसिस्त्रिषामहासार्थवाहीमपायमहासा
 र्थवाहायप्रतिभुस्यमंगलपातंसमदानायसंवन्चस्त्रिषामपायनमयासा
 र्थवाहसुनोपसंकान्तउपसंकममयसार्थवाहमिदमवाचतु॥दवस
 मदानांताममलपातःसम्बन्चाधिगतंयस्यानीमहासार्थवाहका

लंमन्यत॥अथमयामहासार्थवाहावदनधीपमहापलूनकृतवृद्धिः
 स्वरुनवंधुवर्गपूजदानामिजामातृरुतिसालाहितैःसुप्रत्यवर्गसच
 आहीरुकराहाचनिवार्यमानाःपिगुणवतिरुलवधुसुप्रियसार्थ
 वाहसहायामंगलपातमतिनूकमहासमृद्धमवतीर्तः॥अथमयामहा
 सार्थवाहःसुप्रियसमहासार्थवाहसकथयति॥अहंवाहग्लानानम
 क्कामिस्त्रिषागकुंतदहंसिभयांकल्पयितुंयशहमयाभिनागमिष्या
 मीति॥अपित्वस्मिंमहासमृद्धयावद्वंविधानिनिमित्तानित्ववत्पूदक

सवर्णसंस्तानानिचममनिवदयितव्यानि॥ यथानकानियाऊनम
 तानिगत्वाश्रुद्राजीसूप्रियासार्थवाहकपाथुचंपानीयं दृष्ट्वा पुन
 र्मयायसार्थवाहायात्राचति॥ यत्खलूमहासार्थवाहकानीयादक
 याथुचंपानीयं पश्चात् नवमूर्कमयः सार्थवाहः कथयति॥ नेत
 त्महासार्थवाहकपाथुचंपानीयमयि उपस्थित्वंदक्षिणैकनम
 हस्तधापर्वतं यदि तस्य तदनूतावनपानीयं वंजितं यश्चेकविंशतिधा
 शुभाशयिपत्कासवर्णचूपावेदूर्यास्थितिनिवर्तकं॥ यदकं जाव